

Česká školní inspekce

Královéhradecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola, Vrchlabí, Školní 1336, okres Trutnov

Adresa: Školní 1336, 543 01 Vrchlabí

Identifikátor školy: 600 102 505

Termín konání inspekce: 18. – 22. duben 2005

Čj:	i2-1022/05-5023
Signatura	ki5cy110

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola, Vrchlabí, Školní 1336 je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Město Vrchlabí se sídlem Zámek 1, 543 01 Vrchlabí.

Je úplnou základní sídlištní školou a poskytuje základní vzdělání žákům 1. – 9. ročníku spádově z Vrchlabí 3, Kunčic nad Labem, Špindlerova Mlýna, Horní a Dolní Branné, Strážného, Lánova, Dolního Dvora, Rudníku, Čisté v Krkonoších, Fořtu, Černého Dolu, Horní a Dolní Kalné. V letošním školním roce navštěvuje školu ve 28 třídách (13 tříd na I. stupni a 15 na II. stupni) 649 žáků (kapacita je 1000 žáků). Výuka žáků je vedena ve třídách VI.D, VII.D, VIII.D a IX.C podle Modelového vzdělávacího programu Základní škola s rozšířenou výukou tělesné výchovy se zaměřením na kopanou čj. 29 738/96-22-50, v ostatních třídách podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Předmětem inspekční činnosti v součásti základní škola bylo:

- Zjištění a zhodnocení personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve vybraných předmětech I. a II. stupně (*český jazyk, německý jazyk, anglický jazyk, matematika, prvouka, vlastivěda, přírodověda, hudební výchova, výtvarná výchova, tělesná výchova, dějepis, zeměpis, občanská výchova, rodinná výchova, chemie a fyzika*) vzhledem ke schváleným učebním dokumentům k termínu konání inspekce.
- Zjištění a zhodnocení materiálně–technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve vybraných předmětech I. a II. stupně (viz bod 1) vzhledem ke schváleným učebním dokumentům k termínu konání inspekce.
- Zjištění a zhodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve školním roce 2004/2005 ve vybraných předmětech I. a II. stupně (viz bod 1) vzhledem ke schváleným učebním dokumentům (plnění učebních plánů a osnov) za období školního roku 1999/2000 – 2003/2004 a 2004/2005.
- Tematicky zaměřená inspekce Vzdělávání žáků s vývojovými poruchami učení v základních školách.
- Tematicky zaměřená inspekce Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Ve školním roce 2004/2005 zabezpečuje sledovanou výuku v základní škole celkem 39 učitelů včetně ředitele školy. Z tohoto devět z nich nespĺňuje k termínu inspekce stanovené podmínky odborné kvalifikace vzhledem k výuce, kterou zajišťují (na I. stupni je část výuky vedena vychovatelkou, na II. stupni je část výuky vedena učiteli s neúplnou odbornou kvalifikací). Výuka cizích jazyků je vedena deseti učiteli z nichž tři jsou nekvalifikovaní a ostatní jsou bez odpovídajícího aprobačního zaměření. Plně kvalifikovaně a aprobovaně je zabezpečena výuka v 1. – 3. ročníku a výuka předmětů chemie, zeměpis. Taktéž většina hodin výuky českého jazyka, matematiky, dějepisu a fyziky je zajištěna učiteli s odpovídající aprobací. Podmínku odborné kvalifikace pro výuku tělesné výchovy na II. stupni splňuje většina z osmi učitelů. Pět z nich má tento předmět zároveň vystudován, jeden je

kvalifikovaný, ale má jinou aprobaci. Dva jsou nekvalifikovaní, jeden vystudoval obor rekreologie a je trenérem kopané licence B, druhý splňuje kvalifikační podmínky pro výuku tělesné výchovy na I. stupni.

Ředitel i obě výchovné poradkyně splňují předepsané kvalifikační požadavky.

Stávající kvalifikovanost respektive nekvalifikovanost pedagogických pracovníků byla při stanovování skladby úvazků účelně využita. Vhodně bylo přihlédnuto i k prokazovaným schopnostem a dosavadním zkušenostem pracovníků.

Organizační struktura školy je účelně vytvořena a umožňuje dostatečně účinné řízení a vedení pracovníků. Pracovní úkoly a náplně práce řídicích pracovníků jsou konkrétně stanoveny. Delegování kompetencí na nižší články řízení je vhodně provedeno. Jasně vymezení práv a povinností zaměstnanců uvádí Organizační řád školy. U metodických orgánů však chybí přesnější vymezení jejich kompetencí. Organizace výchovně-vzdělávací činnosti vychází z dokumentu školy Hlavní úkoly pro školní rok 2004/2005, provoz školy probíhá v souladu se zpracovaným Provozním řádem školy. Systém řízení a správy školy je funkční.

Přenos informací ve škole probíhá obvyklými způsoby. Důležité informace z porad vedení školy učitelé získávají na provozních poradách a na jednáních pedagogické rady. Potřebné informační materiály jsou zaměstnancům k dispozici na nástěnce, další informace jsou předávány pracovníkům po intranetové síti.

Hlavním poradním orgánem ředitele školy je pedagogická rada, která se schází pravidelně dle plánu školy. Dále ve škole pracují předmětové komise. Jejich činnost je na různé úrovni, většinou však operativní a neplánovaná. Zápisy ze schůzí metodických orgánů jsou pořizovány.

Odpovídající pozornost je ze strany vedení školy věnována práci se začínajícími učiteli.

Kvalita výchovně-vzdělávací práce pedagogických pracovníků je sledována při hospitační činnosti a kontrolou jimi vedené povinné dokumentace. Souhrnný plán kontrolní činnosti není zpracován. Hospitační činnost provádějí zejména zástupkyně ředitele školy. O každé hospitaci je veden záznam se závěry. Sledované ukazatele umožňují velmi dobře postihnout kvalitu výchovně-vzdělávací práce učitelů. Ve školním roce 2003/2004 bylo provedeno celkově 16 záznamů z hospitační činnosti. V letošním školním roce do doby inspekce bylo z důvodu personálních změn na místě zástupkyně ředitele provedeno vedením školy pouze pět hospitací. Frekvence hospitační činnosti je nízká a neumožňuje dostatečně účinně monitorovat průběh a kvalitu poskytovaného vzdělávání. Nižší účinnost kontrolních mechanismů byla zaznamenána v oblasti kontroly plnění učebních osnov některých ze sledovaných předmětů. Z běžných kontrol provozu školy se zápisy nedělají, zjištěné nedostatky jsou v rámci možností operativně odstraňovány.

Vedení školy má přehled o současných i budoucích potřebách školy v personální oblasti a své představy se snaží naplňovat. Personální opatření jsou cíleně realizována, dosud se nedaří zabraňovat fluktuaci vyučujících cizích jazyků. Výsledkem je ovšem tým pedagogických pracovníků s velmi dobrými interpersonálními vztahy.

Profesní růst pedagogů je vedením školy plně podporován. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je uskutečňováno v souladu s potřebami školy a jejími finančními možnostmi.

Kritéria hodnocení práce zaměstnanců jsou zavedena.

Personální podmínky vzdělávání vymezeného předmětem inspekce jsou hodnoceny jako dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Sledovaná výuka probíhala ve 28 kmenových učebnách, z nichž 13 využívá I. stupeň, a v odborných učebnách pro výtvarnou výchovu, cizí jazyky, fyziku, chemii, dvou velkých tělocvičnách a víceúčelovém venkovním sportovním areálu. Pro sledované předměty je možné použít dvě multimediální učebny, dvě učebny výpočetní techniky, keramickou dílnu a keramickou pec. Vybavení učeben je účelné, často však málo stimulující na II. stupni školy. Starší žakovský nábytek je postupně renovován, oční pohodu žáků a zatemnění zabezpečují kvalitní žaluzie. Ve všech třídách jsou umístěny magnetické tabule a koutky pro základní hygienu. Žáci I. stupně mají možnost odpočinku v zónách s koberci, všechny třídy I. stupně a některé II. stupně jsou vyzdobeny podnětně pro výuku, a to nástěnnými přehledy učiva a obrazovým materiálem. Společné prostory školy působí vkusně. Žakovská knihovna zabezpečuje žákům přístup k beletrii i encyklopedické literatuře.

Odborné učebny fyziky a chemie jsou účelově zařízeny a na standardní úrovni vybaveny didaktickou technikou. Výzdoba učeben vytváří přiměřeně příznivé pracovní prostředí. Učebny slouží i pro konání příslušných laboratorních cvičení. Pracovní stoly v učebně fyziky jsou opatřeny rozvody elektřiny, v učebně chemie je do stolů zaveden rozvod plynu a mezi stoly je vodovodní rozvod s výlevkami. Ke každé z učeben přísluší kabinet, ve kterém je umístěna většina příslušných učebních pomůcek. Množství pomůcek umožňuje konání všech běžných demonstračních pokusů i frontální provádění plánovaných laboratorních úloh. Pro konání žakovských pokusů jsou k dispozici odpovídající soupravy pomůcek. K výuce mají žáci vhodné učebnice. Odborné literatury a časopisů je dostatečné množství. Dobrá je i vybavenost videokazetami a výukovými programy.

Pro výuku cizích jazyků jsou využívány dvě specializované učebny, jedna pro výuku německého a druhá pro výuku anglického jazyka. Učebna německého jazyka je situována v blízkosti prostor školní družiny. Je nedostatečně izolovaná od okolních akustických vlivů. Část výuky se realizuje v kmenových učebnách, nebo v učebnách výpočetní techniky, kde mají žáci k dispozici základní jazykový software. Jazykové učebny jsou vybaveny didaktickou technikou, nástěnnými mluvnickými přehledy, mapami a žakovskými pracemi. Jako názorné pomůcky jsou využívány různé druhy demonstračních karet a některé trojrozměrné pomůcky. Všichni učitelé mají k dispozici radiomagnetofony, audiokazety, menší počet videokazet a výukový software. Většina radiomagnetofonů však není vybavena CD přehrávači.

Ostatní učebny, v nichž probíhala sledovaná výuka, jsou pro jednotlivé předměty účelně a vhodně zařízeny, vybaveny didaktickou technikou na standardní úrovni, většinou i připojeny k internetu. Pro každé poschodí školy jsou navíc k dispozici přenosné sestavy televizoru a videa. K dalšímu technickému zázemí školy patří dostatečné množství přenosných audiopřehrávačů, v polovině tříd i zpětné projektory. K počítačům a rychlému internetu (512 kb/s) mají vyučující přístup ve všech kabinetech, žáci v učebnách výpočetní techniky, a to navíc v polední přestávce a dvakrát týdně v odpoledních hodinách. Pro potřeby zeměpisu, který nemá vlastní odbornou učebnu, lze využít výukové programy Terasoft a Staň se světoběžníkem. Kromě toho dva vyučující mají zpracovanou část vlastního komplexního výukového programu s využitím dataprojektoru.

Škola má dvě standardně vybavené tělocvičny. V tělocvičnách kromě pevných součástí vybavení je dostatek mobilního inventáře, některý vyžaduje opravu, viz Protokol o odborné technické kontrole tělocvičného náradí a náčiní. V pavilonu tělesné výchovy jsou vybudovány příslušné šatny, nářadovny a hygienická zařízení. Pomůcky pro tělesnou výchovu má škola v dostatečném množství, kromě sportovních potřeb pro běžnou výuku škola vlastní i lyžařské

běžecské vybavení pro žáky (lyže, vázání, obuv) a kola pro cyklistiku. Bezprostředně u budovy je školní sportovní areál s hřištěm na fotbal, odbíjenou a košíkovou, atletickým škvárovým oválem s běžecskou rovinkou, sektory na skok daleký, vysoký a vrh koulí. Některé plochy jsou travnaté, jiné antukové či asfaltové. Hřiště mají poškozené oplocení, některé plochy jsou neudržované, hřiště ani dráhy nejsou označeny. Příležitostně škola využívá i další sportoviště ve městě, především zimní stadión.

Pro všechny sledované předměty zajišťuje škola odpovídající učebnice, školní zeměpisné a starší dějepisné atlasy. Vyučující disponují pomůckami většinou v dostatečném množství (odborná literatura, alternativní učební texty a učebnice, slovníky a jazykové příručky, názorné pomůcky, nástěnné názorné pomůcky, videokazety, audiokazety, výukový software), citelný je však nedostatek školní slovníků pro anglický i německý jazyk a audio a video ukázek pro český jazyk. Chybí nové dějepisné atlasy. Některé pomůcky jsou starší, postupně doplňované dle finančních možností školy. Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami jsou zajištěny speciální pomůcky.

Využívání materiálně-technického zázemí školy je součástí běžných kontrol a hospitací prováděných vedením školy. Pro přehled slouží i evidence využívání multimediálních učeben a učeben výpočetní techniky. Veřejnosti jsou pronajímány zejména tělocvičny, sportoviště, keramická dílna a pro školení učebny výpočetní techniky.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání jsou velmi dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Výchovně-vzdělávací proces probíhá ve škole podle vzdělávacího programu Základní škola, který schválilo MŠMT ČR dne 30. dubna 1996 pod čj. 16 847/96-2 s platností od 1. září 1996 včetně Úprav a doplňků základní pedagogické dokumentace vzdělávacího programu Základní škola, schváleného MŠMT ČR dne 25. 8.1998 pod čj. 25 018/98-22 s platností od 1. 9. 1998. Ve třídách VI.D, VII.D, VIII.D a IX.C je realizován Modelový učební plán vzdělávacího programu Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy čj. 29 738/96-22-50.

Na I. stupni škola dodržuje učební plán, který je součástí výše citovaných dokumentů. Jeho úprava podle podmínek školy byla provedena v souladu s platnými pokyny.

V učebním plánu školy pro 6. až 9. ročník na školní rok 2004/2005, platném ke dni zahájení inspekce, byla disponibilní dotace pro 7. ročník použita nesprávně. Namísto zařazení dalšího volitelného předmětu nebo zvýšení hodinové dotace některého již vyučovaného volitelného předmětu škola zvýšila hodinovou dotaci povinného předmětu zeměpis. Cizojazyčná výuka je v souladu s učebními plány i učebními osnovami.

Kontrolou naplňování učebních osnov pověřil ředitel školy své zástupkyně. Metodické orgány mají za úkol sestavit podle učebních osnov tematické plány pro jednotlivé předměty. Jejich časové a obsahové plnění pak sledují členové vedení školy při své hospitační činnosti a pravidelných kontrolách třídních knih.

Učební osnovy některých sledovaných předmětů však nebyly k termínu inspekce i v celém uzavřeném cyklu plněny. Kontrolou zápisů o obsahu odučeného učiva v třídních knihách bylo zjištěno:

- ve třídách IX.A, IX.B, IX.D a IX.E, v nichž žáci ukončili školní docházku ve školním roce 2003/2004, nebyly v předmětu matematika dodrženy učební osnovy vzdělávacího programu Základní škola č.j. 25 018/98-22, neboť v uzavřeném období školních let 2000/2001 až 2003/2004 nebyl probrán tematický celek Základy statistiky,
- ve třídě IX.B, v níž žáci ukončili školní docházku ve školním roce 2003/2004, nebyly v předmětu dějepis dodrženy učební osnovy výše uvedeného vzdělávacího programu, neboť v uzavřeném období školních let 2000/2001 až 2003/2004 nebyl probrán tematický celek Československo a svět ve 2. polovině 20. století,
- ve třídách IX.A, IX.B a IX.E, v nichž žáci ukončili docházku ve školním roce 2003/2004, nebyly v předmětu fyzika dodrženy učební osnovy výše uvedeného vzdělávacího programu, neboť v uzavřeném období školních let 2000/2001 až 2003/2004 nebylo probráno základní učivo posledního tematického celku (8. – Vesmír).

Při kontrole povinné dokumentace na I. stupni, bylo zjištěno, že tato je vedena v plném rozsahu a zachycuje plnění učebních plánů i plnění učebních osnov. Byly zjištěny drobné formální nedostatky ve vyplňování dokumentace třídních učitelů. Vypovídající hodnota vzhledem k výchovně-vzdělávacímu procesu je většinou postačující, někde je snížena obecnými zápisy o probíraném učivu v třídních knihách. Kontrolou těchto zápisů bylo zjištěno průběžné plnění učiva sledovaných předmětů na I. stupni včetně tělesné výchovy ve všech ročnících. Povinná dokumentace na II. stupni je vedena na předepsaných tiskopisech a kromě uvedených předmětů (matematika, fyzika, dějepis) průkazně zachycuje průběh a výsledky vzdělávání. Při vyplňování třídních výkazů a katalogových listů se třídní učitelé dopouštějí drobných formálních chyb, na které bylo vedení školy upozorněno.

Celoroční vzdělávací proces je uskutečňován podle rozvrhu hodin schváleného ředitelem školy. Respektuje požadavky psychohygienického hlediska, hodiny náročnější na logické uvažování jsou umístěny v ranní části výuky, odpoledne převládají předměty s naukovým charakterem a hodiny tělesné a výtvarné výchovy. Pravidla výuky ve škole a základní práva a povinnosti žáků a jejich zákonných zástupců jsou vymezeny školním řádem. Školní řád, rozvrh hodin i přestávek jsou v souladu s příslušným právním předpisem. Odborné učebny jsou opatřeny provozními řády.

Poradenské služby školy zajišťují dvě metodičky prevence, dvě interní výchovné poradkyně, jeden externí psycholog z pedagogicko-psychologické poradny a dvě speciální pedagožky, z nichž jedna je interní a jedna je pracovníci pedagogicko-psychologické poradny. Umístěním poradny přímo v prostorách školy byla zajištěna snadnější lokální dostupnost těchto služeb žákům i rodičům.

Činnosti speciálních pedagogů, psychologa, metodiček prevence a výchovných poradkyň se navzájem doplňují. Péči o žáky se specifickými poruchami učení realizují speciální pedagožky. Viz výsledky tematické inspekce v oddílu Další zjištění. V současné době nenavštěvují školu žáci mimořádně nadaní, jež by zasluhovali zvláštní péči.

Obě dvě výchovné poradkyně pracují dle schváleného plánu, jenž byl rozšířen o body přílohy nově vydané vyhlášky o poradenských službách škole. Obě dvě výchovné poradkyně pomáhají žákům s profesní orientací, spolupracují s úřadem práce a jinými veřejnými institucemi. Prevence sociálně patologických jevů je zajišťována opatřeními uváděnými v rámci tematické inspekce v oddílu Další zjištění.

Aktuální přenos informací z vedení školy vůči žákům se děje prostřednictvím třídních učitelů,

zápisem do žákovských knížek, zprávami na nástěnkách školy, školním rozhlasem, zprávami výchovných poradkyň. Rodičům jsou informace předávány na plenárních schůzích školy, rodičovských schůzkách, jež se konají dvakrát ročně, při příležitosti zápisu do prvního ročníku a také elektronickou poštou. Rodiče mají možnost na základě předběžné domluvy navštívit výuku jednotlivých předmětů. Přes schránky důvěry existuje i zpětný tok informací od žáků směrem ke třídním učitelům a vedení školy.

Ředitel školy věnuje náležitou pozornost provázanosti školy s veřejností. Informuje veřejnost o činnosti školy při příležitosti dnů otevřených dveří, prostřednictvím výstav v prostorách školy, různými náborovými letáky, zprávami v regionálním tisku a webovou stránkou školy.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je plně funkční.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech

I. stupeň

Průběh a výsledky vzdělávání v 1. a 2. ročníku

V průběhu inspekce bylo v pěti třídách uskutečněno celkem devět hospitací v předmětech český jazyk, matematika a výtvarná výchova.

Učitelky vypracovaly tematické plány, které obsahují učivo dané učebními osnovami. Ve sledovaných hodinách byla zjištěna shoda mezi osnovami, tematickými plány a zápisy do třídních knih. Bezprostřední příprava všech vyučujících byla promyšlená, stanovené cíle hodin byly přiměřené k aktuálnímu stavu jednotlivých tříd.

Všechny třídní učitelky jsou pro výuku na I. stupni odborně kvalifikované. V jedné třídě zastupovala za nemocnou učitelku vychovatelka školní družiny, což se na výuce neprojevalo negativně.

Třídy jsou pro stávající počet žáků prostorné, esteticky a pedagogicky podnětně vybavené a vyzdobené. Žákovský nábytek je staršího typu, velikosti lavic odpovídají různé výšce žáků. Pro výuku sledovaných předmětů mají žáci vhodné učebnice, pracovní sešity a školní potřeby. Ve všech třídách jsou pro probírané učivo aktuální učební pomůcky, se kterými žáci v průběhu výuky manipulovali nebo na ně byli odkazováni. Žáci často pracovali na nakopírovaných listech a s drobnými manipulačními pomůckami.

Vnitřní členění hodin nebylo vždy v souladu s pedagogickými zásadami. V některých hodinách učitelky žákům nesdělily v úvodu hodiny její cíl a většinu hodin ukončilo zvonění aniž by vyučující shrnuly učivo a zhodnotily práci žáků. Naopak ve všech hodinách vyučující věnovaly dostatek času opakování učiva, výkladu nové látky a jejímu následnému procvičení. Některé hodiny byly celé věnované opakování a procvičování již probraného učiva. Převažovala výuka frontální, učivo navazovalo na předcházející témata, žáci se aktivně zapojovali do společné práce, při samostatné práci byli pečliví a snaživí. Dle momentální potřeby se vyučující žákům individuálně věnovaly. V jedné sledované hodině žáci pracovali ve skupinách a ve dvojicích. Při hodinách výtvarné výchovy žáci mohli ve svém výtvarném projevu uplatnit fantazii. Ve většině hodin měli žáci možnost v průběhu výuky relaxovat, a to při změně pracovního místa nebo při zařazení pohybových rozvíček spojených s říkankami nebo písničkami. Výuka byla interpretována odborně správně.

Žáci projevovali o výuku zájem, byli aktivní a vykazovali velmi dobré vědomosti. Pro rychlejší žáky většinou nebyla připravena práce navíc a nebyla do výuky zařazována diferenciací, přestože to v některých třídách složení žáků přímo vyžadovalo. Většina hodin

byla motivačně navozena, ale průběžnou tematickou motivací zaujala žáky pouze vyučující výtvarné výchovy ve 2. ročníku. Pro většinu žáků bylo motivací zařazování mezipředmětových vztahů, kladné slovní hodnocení, soutěže, hry, využívání vlastních zkušeností a změna činností.

Ve všech třídách panovala klidná pracovní atmosféra, učitelky systematicky vedou žáky k upevňování pracovních návyků a k dodržování pravidel chování stanovených školním řádem. V průběhu výuky učitelky cíleně zařazovaly řízený rozhovor, žáci dostávali prostor pro vyjádření vlastních zkušeností a názorů. Vyučující vyžadovaly od žáků odpovědi celými větami. Při hodinách českého jazyka byl žákům objasňován význam méně známých slov, žáci byli vedeni k hlasitému slovnímu odůvodňování gramatických jevů.

V průběhu vyučování učitelky žáky hodnotily převážně ústně. Klasifikace nebyla během inspekce zaznamenána, známek v notýscích měli žáci dostatek, ale převážně z písemných prací. V některých třídách mají vyučující zavedený bodový hodnotící systém, jehož pravidla žáci znají a rádi je plní. V několika hodinách byli žáci vedeni k sebehodnocení nebo k hodnocení spolužáků.

Průběh a výsledky vzdělávání jsou ve vybraných předmětech 1. – 2. ročníku hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání ve 3. – 4. ročníku

Hospitační činnost byla uskutečněna v hodinách českého jazyka, matematiky, prvouky, vlastivědy a přírodovědy. Všechny vyučovací jednotky byly řádně připravené a obsahovaly vhodné a přiměřené cíle. Počáteční seznámení žáků s náplní a obsahem výuky proběhlo ve dvou třetinách hospitovaných hodin. Probírané učivo vždy logicky navazovalo na předcházející látku, upevňovalo ji, rozšiřovalo a prohlubovalo.

Všechny třídy, vhodně a podnětně vybavené, napomáhaly realizaci jednotlivých činností. Učebny působily čistě a esteticky. Pěkné žákovské tabule připravované vyučujícími tuto skutečnost ještě zvyšovaly. Žáci pracovali především s učebnicemi a pracovními sešity, bohatým nakopírovaným a obrazovým materiálem, pracovními kartami. Všechny vyučující zpestřovaly výuku mnohými názornými pomůckami, vlastnoručně zhotovovanými kartami, encyklopediemi, či tabelárními přehledy učiva. Z didaktické techniky byl dvakrát využit audiorekordér.

Vnitřní členění hodin bylo ve všech případech účelné. Klasickou formu výuky doplňovala v několika hodinách i práce skupinová nebo párová, což vedlo k větší efektivitě a nutné kooperaci žáků. V hospitovaných hodinách celkově převažovaly metody procvičovací a upevňovací, mnohdy i klasifikační, několikrát také s výkladem nového učiva. Vyučující volily vhodné tempo výuky jak pro žáky pomalejší a slabší, tak i nadanější, kterým neopomíjely nabídnout zajímavé činnosti navíc. Učitelky také nezapomínaly na objasňování nových slovních obrátů a neznámých výrazů. V odborné správnosti výuky se vyskytly jen ojedinělé drobné nesrovnalosti. V převažujícím počtu navštívených hodin zařazovaly vyučující dostatek relaxačních chvil ve formě častých změn pracovního místa nebo cíleného procvičení a protažení, a tak pomáhaly žáky udržet v dobré pracovní pozornosti a nasazení.

Zajímavá motivace uvozovala dvě třetiny zhlédnutých hodin. Průběžná motivace prolínala výukou daleko častěji a bohatěji, většinou dlouhodobými soutěžemi a zajímavými hrami, poutavými rozhovory a vyprávěním. Některé učitelky obohacovaly vyučování zařazováním

zajímavostí, mezipředmětových vztahů a regionálních prvků, a tak vedly žáky k samostatnému vyvozování souvislostí a závěrů mezi zažitými a nově získanými poznatky.

Ve všech sledovaných třídách panovala klidná pracovní až přátelská atmosféra, kterou spoluvytvářela i schopnost některých vyučujících okořenit hodinu i humorem, či drobnou sebekritikou. Žáci měli možnost vyjadřovat své vlastní postoje a názory, což se zpětně projevovalo v jejich ochotě spolupracovat. Vzájemný respekt a tolerance žáků a vyučujících byly sledovány i mimo vyučování. Stanovená pravidla komunikace mezi učiteli a žáky byla všude plně akceptována a na vysoké úrovni, často usměrňována a ošetřována. Hospitované hodiny vykazovaly cílené rozvíjení komunikativních dovedností žáků, korekci hlasitosti, správné psaní i sezení.

K pozitivnímu ocenění pokroku sloužily vyučujícím především jednoslovné pochvaly směřované jak k jednotlivcům, tak skupinám žáků nebo celé třídě. Možnost vzájemné kontroly, hodnocení a sebehodnocení žáků využita nebyla. Závěrečným shrnutím a zhodnocením celého průběhu vyučování byly zakončeny dvě třetiny sledovaných hodin, z toho většina až po zvonění. Ve zbytku hodin shrnutí a zakončení zcela chybělo.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině vybraných předmětů ve 3. – 4. ročníku jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v 5. ročníku

V rámci inspekční činnosti bylo hodnoceno vyučování předmětů český jazyk, matematika a tělesná výchova. Navštívena byla výuka ve všech třídách 5. ročníku.

Všichni učitelé zpracovali celoroční tematické plány učiva jednotlivých předmětů a jejich složek, rozdělili učivo do jednotlivých měsíců. Osobní tematické plány korespondovaly s platnými učebními osnovami. Na jednotlivé hodiny byli vyučující připraveni, promysleli si organizaci práce i využití pomůcek. Probírané učivo obsahově navazovalo na předcházející výuku, byly zhlédnuty hodiny opakovací, procvičovací, ale i výkladové s vyvozením nového učiva.

Tři vyučující uvedených předmětů jsou odborně kvalifikovaní, jedna podmínky nesplňuje, je odborně kvalifikovaná pro výuku na II. stupni základní školy. Na kvalitě výuky se tento jev nijak negativně neprojevil, naopak se pozitivně uplatnila erudice a zkušenost učitelů, neboť používali metodicky vhodné postupy vzhledem k věku žáků.

Vyučování naukových předmětů probíhalo v kmenových učebnách, výuka tělesné výchovy v tělocvičně nebo na školním hřišti. Učebny V. tříd jsou vybaveny funkčně, většinou však starým žakovským nábytkem. Všechny jsou pedagogicky podnětné, působí esteticky, mají místo pro výstavky prací žáků. V učebnách je umístěná didaktická a audiovizuální technika, pro bezpečnost je topení kryto dřevěnými obklady a s ohledem na oční pohodu žáků jsou okna stíněna žaluziemi. Žáci o přestávkách využívají k relaxaci zóny na chodbách, učitelé většinou dbají ve výuce na dodržování zásad psychohygieny, zařazují změny poloh, větrají.

V kmenových učebnách připravili učitelé přehledné zápisy na tabulích a vyvěsili přehledy učiva pro snadnější orientaci žáků v učivu. Kromě učebnic či pracovních sešitů žáci používali k vyvození či upevnování a procvičování učiva různé připravené materiály.

Hodiny českého jazyka a matematiky učitelé oživilí přehledy i pracovními listy pro samostatnou práci žáků. Didaktická technika použita nebyla, učitelé se spokojili s mluveným slovem. Výuka tělesné výchovy byla zaměřená vzhledem k období na kondiční cvičení se švihadly, běžecká cvičení, procvičení techniky míčových her a nácvik nízkého startu. Učitelé

zařadili na závěr hodin řízenou hru podle pravidel, např. vybíjenou, kopanou, nebo pohybové hry jako Červení a bílí. Při výuce tělesné výchovy žáci prokazovali většinu ochotu spolupracovat i dobrou tělesnou zdatnost, cvičili s chutí, hodiny byly efektivní. Výjimku tvořila skupina chlapců z 5. ročníku a 6. ročníku, která verbálně narušovala průběh hodiny, jejich provádění cviků bylo nedbalé s prohřešky proti technice. Rovněž organizovanost nebyla na patřičné úrovni a vyučující je musel stále korigovat a verbálně usměrňovat.

Sledované vyučovací jednotky měly rozdílnou strukturu, stanovené cíle byly vždy reálné. Učitelé při uvedení nového učiva uplatňovali především řízený rozhovor se žáky, výklad byl proveden stručně s vytyčením podstatných jevů. Při opakování a procvičování byli žáci ústně a orientačně zkoušeni, ve skupinách srovnávali a třídili pojmy a měli možnost soutěžit. Rovněž byla zařazena samostatná práce žáků, například diktát, doplňovací cvičení v českém jazyce, v matematice procvičení numerických příkladů z tabule či z učebnice. Rychlí žáci se měli možnost uplatnit v doplňkové práci, pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (specifické vývojové poruchy učení) měla učitelka připravenou vhodnou práci. Učitelé využívali především klasických frontálních forem výuky, skupinové formy byly zařazeny zpravidla při procvičování učiva. Při samostatné práci učitelé žákům poskytovali v případě potřeby účinnou pomoc. Učivo bylo podáváno věcně správně. Žáci mohli pracovat vlastním tempem. Aktivizace žáků probíhala na základě slovních apelů učitelů, méně již změnou činností nebo zařazováním mezipředmětových vztahů či aktuálních informací.

Motivace žáků byla různá, učitelé ji podpořili na úvodu či v průběhu hodin řízeným motivačním rozhovorem. Opakování a procvičení nové látky věnovali učitelé dostatek času, rovněž v závěru hodiny práci žáků vyhodnotili. Komunikace mezi dospělými a žáky byla založena na vzájemné důvěře. Učitelé vedou žáky k dodržování zásad slušného chování a k toleranci. Žáci, až na uvedené výjimky, dodržovali dohodnutá pravidla jednání a chování.

Verbální i neverbální projev učitelů byl přátelský, projev žáků byl přirozený, ale někdy málo kultivovaný. Učitelé hodnotili žáky za ústní, písemné projevy, nebo pohybové výkony známkou, slovním hodnocením, nebo zapsáním dosaženého výkonu. Nejčastěji využívaným hodnotícím prvkem byly slovní pochvaly či pokárání, směřovaná k jednotlivcům, nebo k celé třídě. Kontrolou žákovských knížek bylo zjištěno, že rodiče mají dostatek informací o hodnocení prospěchu a chování svých dětí v naukových předmětech, méně v předmětech s výchovným či praktickým zaměřením. Učitelé kontrolují sešity, dbají na kvalitu písemného projevu žáků, včetně úpravy a čistoty. Sebehodnocení měli možnost žáci uplatnit pouze výjimečně. Žáci jsou zkoušeni ústně i písemně, prověrky učitelé vyhodnocují a výsledky rozebírají se žáky, v tělesné výchově jsou hodnoceni nejen za dosažené výkony, ale i za snahu a osobní zlepšení.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině uvedených předmětů 5. ročníku jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

II. stupeň

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk

Splnění předpokladů pro výkon činnosti pedagogických pracovníků čtyř vyučujících se odrazilo ve věcně správné prezentaci učiva. Skutečnost, že jeden z vyučujících splňuje tyto předpoklady pouze pro I. stupeň základní školy, nebyla patrná. Učivo navazovalo, přiměřené vzdělávací cíle korespondovaly s aktuálním stavem tříd, respektovaly individuální vzdělávací potřeby žáků s vývojovými poruchami učení. Tito žáci jsou evidováni, vyučující tuto

skutečnost zohledňovali.

Výuka probíhala v kmenových učebnách s nízkou podnětností výzdoby ve vztahu k vyučovanému předmětu. Ve sledovaných hodinách žáci využívali učebnice, namnožené pracovní texty, obrazový materiál, beletrii, názorné nástěnné pomůcky. Sledované hodiny proběhly bez didaktické techniky. Materiální podpora výuky vykazovala v polovině hodin průměrný a nižší stupeň názornosti. Práce se slovníky a jazykovými příručkami chyběla.

Úvodní motivace zahajovala dvě třetiny hodin, byla doplňována motivací průběžnou s vyšší četností. Tři zhlédnuté hodiny byly vedeny vynikajícím způsobem, tj. moderními metodami a formami práce a jejich střídáním, s činnostním charakterem, uplatněním projektového vyučování s odpovídající materiální podporou. Ostatní vyučovací jednotky proběhly s převahou frontální práce, přiměřeně voleným tempem, s dostatkem opakování a upevňování učiva, avšak s nižší pestrostí forem a metod. Na způsobu vedení výuky bylo patrné, že vyučující mají dlouholeté zkušenosti a upřednostňují klasický způsob práce. Cílená relaxace využita nebyla, žáci však poměrně často opouštěli vynucenou polohu a jednotlivě pracovali u tabule. K pozitivům patřila častá práce s chybou, dostatek průběžného opakování a upevňování znalostí žáků, kvalitní interpretace textu. Mluvní cvičení byla zařazována pouze v hodinách slohu, jen ve dvou sledovaných hodinách byli žáci důsledně vedeni k větným odpovědím a vhodnému slovosledu. Složky jazykové, literární i slohové se většinou prolínaly. Závěrečnému opakování často chyběl prostor. Oceňování výkonu a dílčího pokroku pochvalou či povzbuzením v průběhu vyučování doplňovalo i hodnocení třídy a jednotlivců v závěru pouze v několika případech, stejně jako sebehodnocení žáků a hodnocení třídou.

Klasifikace v hodinách byla objektivní. Známek v namátkově kontrolovaných žákovských knížkách byl zapsán dostatek.

Talentovaní žáci mají každoročně možnost účasti v olympiádě z českého jazyka.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika

V učebním plánu pro letošní školní rok je matematika dotována v 6. až 8. ročníku a ve třídě IX.C čtyřmi hodinami týdně, což je základní výše stanovená učebním plánem zvoleného vzdělávacího programu. Ve třídách IX.A a IX.B je týdenní dotace zvýšena o jednu hodinu. Žáci 9. ročníku mohou navštěvovat volitelný předmět seminář z matematiky ve dvouhodinové týdenní dotaci.

Plánování výuky matematiky pro letošní školní rok je v souladu s obecnými cíli a zásadami základního vzdělávání. Všichni vyučující zpracovali podle učebních osnov tematické plány pro jednotlivé ročníky. Svojí kvalitou se liší, je v nich zachována návaznost učiva, duplicita zjištěna nebyla. V době inspekce byly učební osnovy plněny. Bezprostřední příprava všech vyučujících na jednotlivé hodiny byla kvalitní, zvolené cíle byly konkrétní a navazovaly na předchozí výuku.

Hospitace byly uskutečněny ve všech ročnících u všech šesti učitelů, kteří matematiku vyučují. Dva z vyučujících nesplňují podmínky odborné kvalifikace pro výuku na základní škole. Tato skutečnost se negativně projevila v kvalitě výuky předmětu. Z ostatních čtyř nemá jeden učitel předmět ve své aprobaci. Tento fakt na kvalitu výuky vliv neměl.

Výuka matematiky probíhala v kmenových třídách, které byly většinou esteticky upravené, podnětné pro výuku, ale názornými pomůckami pro matematiku vybaveny nebyly.

Většinu navštívených hodin vyučující názornými pomůckami dostatečně nepodpořili,

didaktickou techniku nepoužili. Žáci pracovali s učebnicemi, tabulkami, kalkulátory, a nakopírovanými listy s příkladovým materiálem.

Učitelé využívali v převážné míře pouze frontální způsob výuky, kterou střídali zadáním samostatné práce žákům, v jednom případě diferencovaně podle obtížnosti. Žádnou jinou metodu či formu práce, která by žáky aktivizovala, do výuky nezařadili. Relaxaci a psychohygienickým zásadám výuky pozornost téměř nevěnovali. Tempo výuky bylo většinou přiměřené schopnostem žáků, ve dvou hodinách se objevily drobné odborné chyby.

Cílená motivace v úvodu hodin byla použita v jedné z navštívených hodin. V ostatních učitelé pouze seznámili žáky s průběhem hodiny a výukovým cílem. Průběžnou motivaci, pochvalu a pozitivní hodnocení využívali téměř všichni vyučující.

Interakce a komunikace byla ve větší části sledovaných hodin na velmi dobré úrovni, v některých hodinách žáci dostávali jen velmi málo příležitosti k samostatnému vyjadřování. V těchto hodinách převažoval mluvní projev vyučujících, který byl občas nepřesný a obsahoval nespisovné výrazy. Ojedinele byly snahy žáků o diskusi potlačovány.

Ústní zkoušení bylo zařazeno ve dvou sledovaných hodinách, v jednom případě hodnocení výkonů žáků učitel zdůvodnil a velmi pěkně využil k motivaci, v druhém případě bylo hodnocení nevýrazné, bez dalšího zdůvodnění či využití. Vzájemné hodnocení nebo sebehodnocení žáků žádný z vyučujících nezařadil.

Závěrečnému shrnutí učiva a hodnocení výkonů žáků učitelé nevěnovali dostatečnou pozornost, některé sledované hodiny nebyly zřetelně ukončeny.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika jsou hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v cizích jazycích ve 4. – 9. ročníku

Výuka anglického a německého jazyka byla sledována ve všech třídách a všech ročnících II. a částečně i I. stupně. Žáci se učí od 4. ročníku buď angličtině, nebo němčině tři hodiny týdně a žáci 8. ročníku, jejichž prvním cizí jazykem je angličtina, se ještě učí dvě hodiny týdně německému jazyku jako volitelnému předmětu. Kontinuita tohoto volitelného předmětu je zachována i v 9. ročníku.

Tematické plány učitelů jsou celoročním časovým rozpisem učiva učebních osnov cizích jazyků. Vyučující při výuce postupují dle těchto plánů, některým učitelům se nedaří dodržovat naplánovaný časový harmonogram. Ve výuce německého jazyka v 9. ročníku v důsledku změny souvislé řady učebnic bylo zaznamenáno zpoždění, jehož rozsah nedává reálnou možnost dosáhnout stanovených cílů do konce školního roku 2004/2005. Aktuální výukové cíle byly přizpůsobeny úrovni znalostí skupin žáků a během výuky byly konkretizovány. Učitelé zachovávali diferenciováný přístup zejména k těm žákům, kteří vykazují vývojové poruchy učení. Souvislé řady učebnic v anglickém jazyce garantují návaznost probíraného učiva.

Pro cizojazyčnou výuku má škola dvě učebny s instalovanou didaktickou technikou, využity byly především radiomagnetofony pro poslechová cvičení a mycí gramatická anglická tabule pro samostatné práce žáků. Učitelé rozšiřovali žákům základní učivo o nové poznatky, pracovali s nakopírovaným materiálem, v nižších ročnících s kartičkami a hračkami. Opomíjena byla audiovizuální technika.

V úvodních částech hodin učitelé testovací metodou upevňovali, nebo frontálně procvičovali již osvojené poznatky. Organizační pokyny byly sdělovány převážně v cizím jazyce, a to i v nižších ročnících. Žáci pokynům rozuměli a pohotově se zapojovali do činností. Jazykové

prostředky byly procvičovány na základě poslechu zvukových záznamů rozhovorů rodilých mluvčích, pomocí her, definicí i statických popisů. Frontální výuka se střídala se skupinovou.

Souvislé řečové projevy žáků byly realizovány především na II. stupni. Mluvnice byla vyučována i komunikativní metodou a náležitě procvičována častěji v ústních než písemných projevech. Teoretické učivo bylo doplňováno praktickými příklady. Zpětnovazebné prověřování slyšených zvukových záznamů i samostatně zadaných písemných úkolů žáky motivovalo a aktivizovalo. Střídání metod práce, zařazování her a soutěží i relaxační pohybové aktivity, zejména v nižších ročnících, odstraňovaly únavu žáků a zajišťovaly dobré psychohygienické podmínky. Přestože jsou učitelé cizích jazyků neaprobováni, zhlédnutá výuka byla věcně i odborně správná.

Komunikativní dovednosti žáků na průřezu šestiletého cizojazyčného cyklu se postupně rozvíjejí. Všichni žáci dostávali příležitost k verbálnímu projevu, interaktivní metodou tvořili dialogy ve dvojicích, procvičovali frazeologii, byli zapojeni do týmové práce. Vzájemně se respektovali, byli ukázněni a aktivně spolupracovali s učiteli.

Úvodní motivace v hodinách chyběla, ale žáci jsou trvale motivováni ke studiu jazyka korespondencí se žáky německé partnerské školy i výměnnými zájezdy do Německa a poznávacími zájezdy do Anglie.

Během hospitací byli žáci individuálně málo zkoušeni. Výkony žáků při klasifikovaném zkoušení byly krátce slovně učiteli, někdy i spolužáky zhodnoceny. Žáci jsou vychováni k objektivní evaluaci výkonů. V závěrech hodin učitelé vyhodnocovali aktivitu žáků. Kontrolou klasifikačních záznamů učitelů bylo zjištěno, že tito mají průběžně dostatek známek pro stanovení klasifikace, někdy je ale opomíjejí zapsat do žákovských knížek. Učitelé při hodnocení využívají platný klasifikační řád.

Průběh a výsledky vzdělávání v cizích jazycích jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu dějepis

Hospitační činnost byla realizována v různých třídách 6. – 9. ročníku u tří učitelů, kteří výuku předmětu zajišťují. Všichni jsou odborně kvalifikovaní, zkušení, dva vystudovali dějepis a třetí učitel, i když je bez aprobace, má o tento předmět zájem. Tyto skutečnosti se projeví v odborně správné prezentaci učiva. Vedení školy navýšilo v učebním plánu minimální časovou dotaci dějepisu o dvě hodiny, takže činí ve většině tříd dvě hodiny týdně, kromě třídy VI.D, v níž mají žáci jednu hodinu týdně. Žádný volitelný ani nepovinný předmět není na historii zaměřen. Učitelé zpracovali osobní tematické plány, oproti učebním osnovám zvoleného vzdělávacího programu je v nich malý časový prostor ponechán v 9. ročníku na tematický celek Československo a svět ve 2. polovině 20. století. Výuka spíše ojediněle korespondovala s těmito plány, zpravidla byla opožděna, ve třídě VII.D skoro o čtyři měsíce. Cíle zhlédnutých hodin učitelé většinou stanovili přiměřeně k aktuálnímu stavu tříd a kromě jedné hodiny byly splněny. Probírané učivo navazovalo na předcházející témata.

Výuka dějepisu probíhala hlavně v kmenových učebnách, esteticky upravených, ale jen málo pro tento předmět pedagogicky podnětných. Podnětněji působí mediální učebna, v níž byla realizována jedna vyučovací jednotka. Žáci pracovali s učebnicemi, někdy s mapami, další obrazový materiál jim zajistili dva vyučující. V jedné hodině žáci zhlédli videonahrávku. Materiální podpora výuky byla v některých hodinách omezena pouze na učebnice a mapu.

Všichni učitelé v úvodu výuky seznámili žáky s cílem. Poté následovalo opakování již probraného učiva, které jedna učitelka v obou zhlédnutých hodinách zařadila jako klasifikační

pro jednotlivce. Samostatnou práci pro ostatní žáky zvolila velmi jednoduchou, tudíž žáci byli rychle hotovi a jinou práci navíc nedostali. Ostatní učitelé organizovali tuto část jako opakování společné. Ve výkladové části převažovala frontální práce v kombinaci s prací samostatnou a řízeným rozhovorem se žáky. Ti v některých hodinách aktivně vyhledávali různé údaje, sdělovali své poznatky, někteří se podíleli na vyvození nového učiva. V jiných hodinách se výklad postupně změnil v monolog učitele za minimální spolupráce (někdy i zájmu) žáků. Ti naopak některé hodiny svým chováním narušovali. Průběžně vznikající zápis nového učiva měl vždy logickou strukturu, zpravidla jej psali vyučující na tabuli a žáci do sešitů souběžně s výkladem, většinou byl obsáhlý, značně podrobný a kromě jedné hodiny trval až do zvonění na přestávku. Na závěrečné shrnutí poznatků většinou nezbyl čas. Pokud došlo ke zhodnocení práce, proběhlo až o přestávce, ale bylo jmenovité a výstižné. Odpovídající tempo výuky nedoplňovala žádná relaxace, formy práce spojené s pohybem po třídě byly výjimečné a směřované pouze k několika jednotlivcům.

Z hlediska účinnosti motivace žáků se jednotlivé hodiny lišily. Byly sledovány hodiny, v nichž motivační prvky vyučující zařazovali častěji, v jiných méně, vícekrát upozornili žáky na mezipředmětové vztahy a také na regionální tematiku. Někteří svým výkladem dovedli žáky zaujmout. Žáci se dozvídali od nich řadu zajímavostí, seznamovali se s různými obrázky a dokumenty, v jedné hodině sledovali videonahrávku. Od motivace se odvíjela i aktivita žáků, někdy vysoká, ale spíše u jednotlivců než celkově, jindy byli žáci sice hodní, ale pasivní, nebo i velmi neukáznění.

Atmosféra ve třídách a úroveň interakce mezi pedagogy a žáky byly na průměrné úrovni. Verbální projev všech učitelů byl kultivovaný, vytvářeli však jen malý prostor pro komunikaci žáků. Prostor pro dotazy žáků byl zařazen pouze v jedné hodině. Všichni věnovali pozornost rozvíjení komunikativních dovedností žáků.

Pokud byla do hodin zařazena samostatná činnost žáků, učitelé s nimi provedli zpětnovazební kontrolu. Při individuálních zkoušení žáků učitelka objektivně zhodnotila jejich výkon. Vzájemné hodnocení žáků a jejich sebehodnocení nebyly zařazeny. Prohlídkou vzorku žákovských knížek byla zjištěna ve všech třídách, kromě jedné, dostatečná četnost známek z tohoto předmětu. Učitelé při hodnocení žáků preferují písemné zkoušení. Úroveň žákovských sešitů je různorodá.

Průběh a výsledky vzdělávání v dějepisu jsou hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu zeměpis

Navštíveno bylo šest vyučovacích jednotek, vyjma 7. ročníku z rozvrhových důvodů, u všech tří učitelů, kteří tomuto předmětu v letošním školním roce vyučují. Zeměpisu je v učebním plánu přidělena dvouhodinová týdenní dotace, kromě tříd VI.D a VII.D s jednoduhodinovou dotací, ve kterých je realizována rozšířená výuka tělesné výchovy. Ve třídách VII.A, B, C byla disponibilní hodina věnována právě posílení zeměpisu jako povinnému předmětu, což je však v rozporu s pokynem MŠMT. Členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídá učebním osnovám, zajištění kontinuity výuky mezi jednotlivými ročníky je průkazné. Dlouhodobým plánováním a vytvářením vlastních softwarových výukových programů se zabývá předseda předmětové komise, vyučující zpracovávají vlastní tematické plány, které obsahují časové rozvržení učiva včetně praktických zeměpisných cvičení a prací v terénu. Příprava jednotlivých učitelů, kteří jsou všichni pro předmět kvalifikováni a aprobováni, byla na všechny zhlédnuté hodiny odborně, motivačně i materiálně příkladná.

Výuka probíhala v kmenových učebnách, v jednom případě v učebně výpočetní techniky,

kteře jsou esteticky podnětné. Žáci užívají platné učebnice, školní zeměpisné atlasy a slepé mapy, do kterých postupně vpisují a zakreslují probírané údaje. Ve sledovaných hodinách byly učiteli užívány různé, vesměs nové druhy nástěnných map, zeměpisné publikace, nakopírovaný doplňkový materiál z encyklopedií a téměř vždy didaktická technika (video, dataprojektor). V jedné z hodin byl žákům prezentován ucelený softwarový program, do kterého bylo zakomponováno individuální opakování učiva formou testů, společné opakování v rámci třídy, výklad nové látky i závěrečné shrnutí a zhodnocení tématu. Vše bylo komentováno erudovanými a vtipnými poznámkami vyučujícího. Běžně jsou dále užívány prezentace programů Terasoft a Staň se světoběžníkem.

Téměř všechny hodiny byly vstupně motivačně uvedeny, učitelé předem stanovovali jasné cíle i prostředky, jakými jich bude dosaženo. Výběr látky vždy reflektoval zeměpisnou praxi, byl vhodně aktualizován geopolitickými souvislostmi, ekologickými aspekty i regionálními zajímavostmi. Výuka se odvíjela v neformální atmosféře, zařazovány byly ve značné míře formy a metody, které žáky aktivizovaly, nutily je vyhledávat a třídit informace a tím neustále hledat souvislosti a porovnání s tím, co již znali a co je pro ně nové. Z didakticko-metodického hlediska působil velmi zajímavě zavedený systém zkoušení dvojic, které prakticky řešily dílčí úkol zadaný učitelem a další diferencované úkoly dostávaly od spolužáků. Společně pak hodnotily a sebehodnotily předvedený výkon. Takto strávený čas individuálního zkoušení je účelně využitý, vede k aktivitě a rozvoji komunikativních dovedností většiny žáků. Pozornost, kterou vyučující věnují komunikaci se žáky a žáků navzájem, je tak přímo úměrná efektivitě motivačního působení pro další práci v hodinách.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu zeměpis jsou hodnoceny jako vynikající.

Průběh a výsledky vzdělávání ve společenskovědních předmětech

V rámci hodnocení společenskovědních předmětů (občanská výchova a rodinná výchova) se uskutečnilo celkem osm hospitací u šesti ze sedmi vyučujících, kteří těmto předmětům v letošním roce vyučují. Kromě toho byly ve třech třídách 6., 8. a 9. ročníku zadány dotazníky a proběhly neformální rozhovory se žáky v rámci paralelně prováděné tematické inspekce Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů ve školách a školských zařízeních.

Oba předměty jsou vyučovány v časové dotaci jedné hodiny týdně učitelkami, z nichž pouze jedna je aprobována pro občanskou výchovu. Rodinná výchova a zbylé hodiny občanské výchovy jsou vyučovány učitelkami, které jsou způsobilé k výuce všeobecně vzdělávacích předmětů na II. stupni. Tato skutečnost neměla žádný negativní vliv na průběh a výsledky vzdělávání. Všechny vyučující jsou členkami příslušného metodického orgánu a mají zpracované časově členěné tematické plány učiva, jejichž obsahy jsou v souladu s požadavky osnov. Výuka byly vedena věcně i odborně správně, osnovy obou předmětů jsou plněny, všechny učitelky byly na hodiny pečlivě připraveny. Kromě jedné z devátých tříd jsou všechny kmenové učebny, kde probíhala výuka, esteticky podnětné a vhodně uspořádané. Přiměřené tempo, členění hodin i výběr témat, které odrážely společenskou praxi, odpovídaly psychohygienickým zásadám.

Škola disponuje pro oba předměty dostatečným množstvím pomůcek, vyučující si do hodin přinášejí různé doplňkové publikace a materiály, nakopírované obrázky či formuláře, žáci jsou vybaveni platnými učebnicemi. Didaktická technika užita nebyla, charakter učiva to nutně nevyžadoval.

Vhodné střídání metod práce, vytváření prostoru pro neformální diskuzi, různé formy komunikace, prezentaci vlastních názorů žáků a organické návaznosti na dosavadní žakovské

zkušenosti se pozitivně odrážely v jejich pozornosti a aktivitě. Výjimkou byla jedna z hodin občanské výchovy ve třídě IX. C, kde primární snahou vyučující muselo být přizpůsobení obsahu výuky, výběru forem a metod práce kázeňským i mentálním možnostem žáků. Hodinu provázal hluk, nepořádek a primitivní chování řady žáků, kteří v předešlém dni absolvovali přijímací zkoušky na střední školy. Navzdory těmto problémům se vyučující dařilo situaci zvládat a splnit cíle hodiny. Většinami zhlédnutých vyučovacích jednotek prolínala vstupní i průběžná motivace, nenásilně bylo poukazováno v rámci mezipředmětových vztahů na společenskou praxi reálného života. Často bylo užíváno dramatizace, systematicky byl podporován verbální projev žáků. Velmi citlivě, s taktem, ale otevřeně, byla v jedné z hodin rodinné výchovy společně řešena témata sexuální problematiky.

Žákovské sešity obsahují strukturované zápisy probíraného učiva, jsou vedeny v rozdílné grafické úpravě a jsou také vyučujícími v rozdílné frekvenci a intenzitě kontrolovány.

Průběžné hodnocení žáků bylo objektivní. Ti mají dostatečný počet známek z obou předmětů. V závěrech hodin však zbývalo často málo prostoru pro celkové shrnutí a zhodnocení probraného učiva.

Průběh a výsledky vzdělávání v občanské a rodinné výchově jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v přírodovědných předmětech

V rámci přírodovědných předmětů vyučovaných na II. stupni školy byla hodnocena kvalita výuky chemie a fyziky. Pro plánování výuky jsou učitelé zpracovávány tematické plány. Obsahově korespondují s učebními osnovami.

Sledované vyučovací hodiny měly jasně stanovený program. Probírané učivo navazovalo na předcházející témata, jeho rozsah a náročnost byly přiměřeně zvoleny ke schopnostem žáků. Příprava vyučujících na výuku byla provedena většinou velmi pečlivě.

Většina výuky je zajištěna učiteli s příslušnou aprobačí. Skutečnost, že jeden z nich nemá požadovanou odbornou způsobilost, se na kvalitě jím vedené výuky téměř neprojevila. Pouze v oblasti interpretace učiva byly ojediněle zaznamenány drobné nepřesnosti.

Výuka probíhala převážně v odborných učebnách. Účelová výzdoba učeben vytvářela přiměřeně podnětné prostředí pro výuku. Ke zvýšení názornosti a efektivity výuky byly v jejím průběhu vhodně využity připravené demonstrační učební pomůcky, učebnice, obrazové materiály a didaktická technika.

Zhlédnuté vyučovací hodiny měly vesměs tradiční strukturu (ověření znalostí žáků, výklad nového učiva, shrnutí). Společným znakem výuky byl frontální způsob jejího vedení, snaha o návaznost, systematickosti a názornosti výuky. Přiměřený důraz byl kladen i na rozvoj logického myšlení žáků. Míra využívání aktivních forem učení a samostatné práce žáků byla většinou závislá na zkušenostech a pracovním stylu jednotlivých učitelů. Vedle klasického stylu výuky s mechanistickým pojetím a předkládáním hotových poznatků žákům převažovaly hodiny, ve kterých byly uplatněny prvky problémové výuky spojené s objevováním a vyvozováním nových poznatků. Frontální způsob vedení výuky však neumožnil výrazněji uplatnit diferenciaci ve výuce. Většina žáků v průběhu výuky prokazovala velmi dobrou úroveň osvojení návyků samostatného řešení zadaných úkolů. V závěru většiny hodin byl vymezen dostatečný časový prostor pro shrnutí, zpětnou vazbu i zhodnocení práce žáků v hodině. Tempo výuky bylo přiměřené schopnosti vnímání žáků.

Ve sledovaných hodinách se dařilo udržet zájem žáků o výuku i jejich snahu o spolupráci.

Zkušenějším vyučujícím se obvykle dařilo více zapojovat žáky do výuky, využívat zpětné kontrolní vazby k účelnému řízení výuky i zaujmout žáky uváděním poznatků do širších souvislostí s poukazováním na jejich uplatnění v praxi. Ke zvýšení motivace žáků bylo vhodně využito pokládání problémových otázek, demonstračních pokusů i častého formativního hodnocení jejich výkonů.

Ve vzájemné komunikaci mezi vyučujícími a žáky i žáky samými byly respektovány zásady slušného chování a dohodnutá pravidla, v hodinách bylo vytvořeno příznivé a klidné pracovní klima. Žáci byli vyučujícími většinou vedeni k jasnému způsobu vyjadřování, celkově však nebyla podpora rozvoje jejich komunikativních dovedností příliš výrazná. Větší prostor pro diskusi, argumentaci, komentování či referování nebyl vytvořen.

Ověřování znalostí žáků bylo prováděno ústní i písemnou formou. Otázky položené při zkoušení zjišťovaly hloubku vědomostí žáků i jejich schopnost aplikovat získané poznatky při řešení konkrétních úloh. V prokazovaných znalostech a dovednostech žáků se projevoval vliv rozdílných nároků učitelů na žáky v procesu učení. Navržená klasifikace byla obvykle stručně zdůvodněna. Vedení žáků k sebehodnocení bylo ojedinělé. Ze zápisů o klasifikaci v žákovských knížkách vyplývá, že frekvence hodnocení žáků je dostatečná a v ověřování znalostí převažuje písemná forma zkoušení.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných přírodovědných předmětech jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu výtvarná výchova

V učebním plánu školy pro letošní školní rok jsou výtvarné výchově přiděleny v 6. a 7. ročníku vždy dvě hodiny týdně, v 8. a 9. ročníku po jedné hodině týdně. Tím je dodržen minimální počet hodin stanovený učebním plánem zvoleného vzdělávacího programu.

Z pěti učitelů, kteří výtvarnou výchovu na II. stupni vyučují, čtyři nesplňují podmínky odborné kvalifikace, jeden vyučující odbornou kvalifikaci splňuje, ale nemá předmět ve své aprobaci. V některých hodinách, které byly navštíveny, se tento fakt negativně projevil v odbornosti výuky.

Vyučující zpracovali tematické plány, které obsahují všechny stanovené složky a odpovídají učebním osnovám. Bezprostřední příprava většiny vyučujících na jednotlivé hodiny byla velmi dobrá. Stanovené cíle, volba námětů, materiálu i výtvarné techniky byly ve všech sledovaných hodinách přiměřené schopnostem a věku žáků.

Hodiny výtvarné výchovy s výjimkou tříd VIII.A,B a IX.C probíhají v samostatné odborné učebně. Její velmi dobré vybavení, estetický vzhled a dostatek prostoru umožňovaly učitelům výuku účinně podpořit výtvarným materiálem. Při výuce v kmenové třídě VIII.B se vyučující dobře vyrovnala s omezenou možností učebny volbou vhodného námětu a výtvarné techniky.

Úvodní motivační besedu zařadili jen dva z vyučujících, zbývající pouze seznámili žáky s námětem a cílem, s postupem práce a výtvarnou technikou. Žáci prokazovali dobré návyky a dovednosti, téměř všichni žáci pracovali s chutí a soustředěně. Většina vyučujících jejich práci vhodně korigovala a uplatňovala individuální přístup. Organizace navštívených hodin byla účelná, v jednom případě se projevila nekvalifikovanost vyučujícího v odborných chybách a nejistém řízení výuky.

Ve všech sledovaných hodinách žáci dodržovali stanovená pravidla komunikace, vztahy mezi učiteli a žáky i mezi žáky navzájem byly korektní. Učitelé byli vstřícní, žáky povzbuzovali a objektivně oceňovali jejich úsilí.

V závěru všech navštívených hodin učitelé dokončené práce hodnotili, prvky společného hodnocení, sebehodnocení žáků a motivačního využití byly použity jen v jedné hodině.

Žákovské výtvary zdobí odbornou učebnu, jsou součástí výzdoby interiéru školní budovy.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu výtvarná výchova jsou hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu tělesná výchova (rozšířené vyučování tělesné výchovy v 6. – 9. ročníku)

Tělesná výchova je vyučována ve všech běžných třídách v základní dvouhodinové týdenní dotaci. Pro žáky zdravotně oslabené škola organizuje povinný předmět zdravotní tělesná výchova v několika odděleních. Žáci 7. - 9. ročníku mají možnost si zvolit jednohodinový volitelný předmět zájmová tělesná výchova. Pro žáky I. i II. stupně škola nabízí dva nepovinné předměty, tj. gymnastiku a kopanou.

Ve třídách s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy se zaměřením na kopanou (VI. D, VII. D, VIII. D a IX. C) mají žáci pět hodin tělesné výchovy, z toho vždy tři hodiny jsou věnovány výuce dle osnov tělesné výchovy a dvě hodiny základu sportu.

Organizace výuky žáků I. stupně a běžných tříd II. stupně probíhá dvakrát týdně po jedné hodině, rozšířená výuka třikrát týdně po jedné hodině a jednou týdně dvouhodina.

Učivo vzdělávacího programu Základní škola a Modelového vzdělávacího programu s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy mají učitelé rozplánované do tematických plánů, které jsou přizpůsobeny podmínkám i ročnímu období. Kromě tradičních složek výuky tělesné výchovy jsou zahrnuty v doporučené formě i netradiční sporty a cvičení jako floorball, softball, atp.

Pro výuku tělesné výchovy má škola materiální a prostorové zázemí, které však vyžaduje rekonstrukci, projekt je připraven. Kromě toho žáci sportují i v tělovýchovných zařízeních města a sportovních oddílů, především žáci z tříd s rozšířenou tělesnou výchovou.

K posouzení úrovně výuky předmětu byly uskutečněny hospitace ve všech třídách a skupinách žáků 6. - 9. ročníku. Hospitacemi, kontrolou třídních knih a porovnáním tematických plánů vyučujících bylo zjištěno, že členění učiva ve třídách běžných je v souladu s učebními osnovami, stanovené výukové cíle odpovídají standardu vzdělání a kontinuita výuky je zajištěna. V některých vyučovacích jednotkách tělesné výchovy byla zaznamenána zvýšená absence žáků, nebo omlouvání z aktivní účasti v hodinách, jednalo se především o skupiny dívek.

Ve třídách s rozšířenou výukou tělesné výchovy, a to v tzv. fotbalových třídách, je větší část obsahu hodin věnována kopané, ostatní učivo je částečně redukováno, nebo mu je věnována procentuálně menší část výuky. Tematické plány pro tělesnou výchovu jsou velmi obecné a nespecifikují učivo ve třídách s dvouhodinovou a tříhodinovou, respektive pětihodinovou týdenní dotací.

Personální zajištění je kvalitní, výuku zajišťují především vyučující s odbornou kvalifikací, ostatní, kteří tyto podmínky nesplňují, jsou sportovně založení a tato skutečnost se pozitivně projevuje na kvalitě výuky. Vyskytly se jen drobné chyby v metodických postupech při nácviku atletických disciplín.

Učitelé na začátcích výuky dodržovali nástupové tvary, v úvodní části oznámili

předpokládaný průběh a cíl hodiny. V některých hodinách nebyla využita vstupní motivace. Výuku vhodně naplánovali a uskutečnili vzhledem k ročnímu období a aktuálním klimatickým podmínkám. Všechny výukové jednotky realizovali buď v tělocvičnách, nebo na školním hřišti. Stanovené výukové cíle zvolili přiměřeně vzhledem k psychosomatickým a tělesným předpokladům žáků, učivo navazovalo na předchozí získané dovednosti a návyky.

Vzhledem k stanoveným výchovně – vzdělávacím cílům převládaly v navštívených hodinách demonstrační metody a frontální způsob výuky. K zajištění odborné správnosti výuky přistupovali učitelé dle potřeby k jednotlivým žákům individuálně. Vyučující využili čas v hodinách efektivně, učivo interpretovali věcně správně. Většinou respektovali didaktické zásady přiměřenosti, postupnosti a názornosti, zvládli organizaci cvičení tak, aby výuka byla efektivní. Pouze ojediněle se objevilo neefektivní frontální cvičení s celou třídou místo rozdělení do skupin. Bezpečnostní zásady byly dodržovány.

Motivací byla vlastní náplň řady vyučovacích jednotek, žáci většinou cvičili se zájmem. Štafetové soutěže družstev a sportovní hry byly často zařazovány jako doplňková činnost. Pokyny pedagogů byly zpravidla jednoznačné. V hodinách byly zařazovány pohybové hry, soutěže družstev, kondiční cvičení a průprava pro atletiku a sportovní hry. Učitelé vhodně kombinovali herní činnosti jednotlivců a skupin, zařazovali řízenou hru podle pravidel, nejčastěji vybíjenou, fotbal a basketbal.

Většina sledovaných hodin byla naplánována dobře. V závěru vyučovacích jednotek nechybělo zklidnění žáků s využitím relaxace a uvolnění. Vyučování v daném období bylo zaměřeno na nácvik odrazové síly, posilování především dolních končetin a kondiční cvičení. Technické chyby i prohřešky proti správnému držení těla vyučující opravovali s různou mírou důslednosti. Názvosloví a odbornou terminologii používali pouze někteří z nich, jiní uplatňovali sportovní slangové výrazy. Sportovní výkonnost byla u většiny žáků na velmi dobré úrovni, žáci dodržovali zásady fair – play.

Komunikace žáků a pedagogů při výuce tělesné výchovy je oboustranná, většinou neformální, především v chlapeckých skupinách s prohřešky vůči spisovnému úzu a správné terminologii.

Při průběžném hodnocení učitelé poukazovali nejenom na technické nedostatky, případně menší zaujetí žáků ve výuce, ale dovedli žáky povzbudit a ocenit jejich snahu a pokrok. V závěrečné části pouze někteří z nich posoudili a zhodnotili práci žáků v hodině. Kontrolou žákovských knížek byla zjištěna nižší frekvence klasifikace či hodnocení v předmětu tělesná výchova.

Průběh a výsledky vzdělávání sledované výuky tělesné výchovy jsou hodnoceny v běžných třídách i ve třídách s rozšiřující tělesnou výchovou jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola nemá vytvořeny vlastní evaluační nástroje. K hodnocení výsledků práce žáků I. stupně využívá standardizovaných testů, a to z matematiky a českého jazyka. Výsledky těchto testů, údaje o prospěchu všech žáků školy i počet neprospívajících za daný školní rok jsou sledovány a slouží pro následující práci v oblasti vzdělávání. Dalším ukazatelem kvality vzdělávání jsou úspěchy žáků v olympiádách. Škola dlouhodobě organizuje projekty, výměnné pobyty žáků a ekologické aktivity.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Celkový průběh a výsledky vzdělávání ve skupinách vybraných předmětů na I. a II. stupni jsou hodnoceny stupněm velmi dobrý.

Tematicky zaměřená inspekce – Vzdělávání žáků s vývojovými poruchami učení

V Základní škole, Vrchlabí, Školní 1336, okres Trutnov se v době inspekční činnosti učilo 106 žáků s vývojovými poruchami učení (dále žáci s VPU). V zahajovacím výkazu o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 a jeho příloze o speciálních a specializovaných třídách Škol (MŠMT) V3a-01 podle stavu k 30. 9. 2004 je uvedeno celkem 99 žáků s VPU (91 v „běžných“ třídách a 8 ve specializované třídě). Škola požaduje navýšení finančních prostředků nad rámec prostředků státního rozpočtu pouze pro některé žáky.

Ve specializované třídě působí zkušená učitelka s odbornou kvalifikací pro výuku žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Navíc se v této problematice stále vzdělává, je členkou Asociace pracovníků pedagogicko-psychologických poraden, konzultuje s rodiči vzdělávací problémy jejich dětí. Tzv. nápravu žáků s VPU spolu s ní provádějí ještě dvě učitelky, které absolvovaly kurz pro dyslektické asistentky. Kromě čtyř tříd ve škole jsou do všech ostatních integrováni v různém počtu žáci s VPU, tudíž všichni pedagogové školy je učí, popř. učili. Nikdo další z učitelů školy neabsolvoval studium speciální pedagogiky, většina z nich je odborně kvalifikovaná pro výuku na I. nebo II. stupni základní školy (viz personální podmínky). Celkem šest učitelů vystudovalo kurz pro dyslektické asistenty, tzv. nápravě žáků s VPU se věnují v tomto školním roce tři. Celkem ve dvanácti vyučovacích hodinách týdně poskytují žákům především I. stupně a ojediněle i II. stupně speciálně pedagogickou péči, ta je organizována pro jednotlivce, nebo v malých skupinách do pěti žáků. V rámci dalšího vzdělávání se pedagogové zúčastňují akcí zaměřených na tuto oblast. Ve škole v době inspekční činnosti nepůsobil asistent pedagoga.

Odborné posudky z Pedagogicko-psychologické poradny Trutnov (dále PPP Trutnov) obsahují kromě jiného i návrhy, s jakými speciálními učebnicemi a učebními pomůckami mají žáci s VPU pracovat, a vedení školy je dle možností zajišťuje. Vybavení školy těmito učebními pomůckami, učebnicemi a učebními texty je na velmi dobré úrovni. Velice pedagogicky podnětná je pro tyto žáky učebna specializované třídy, ostatní učebny jsou z tohoto hlediska různé, pedagogicky podnětější na I. stupni školy.

Pro žáky s VPU, jimž je poskytována speciálně pedagogická péče, jsou ve škole k dispozici kvalitně zpracované individuální vzdělávací plány, které vycházejí z posudků PPP Trutnov. Každoročně na konci roku jsou tyto plány vyhodnocovány a na základě tohoto vyhodnocení inovovány. Podepsali je ředitel školy, třídní učitelé a někteří další učitelé, zpravidla i zákonní zástupci žáků, nikoliv pracovníci PPP Trutnov.

Hospitace byly realizovány v hodinách českého jazyka ve specializované třídě, dále ve dvou třídách I. a ve dvou třídách II. stupně školy vždy ve třídách, v nichž je integrováno více žáků, a ve dvou hodinách speciálně pedagogické péče, které vedly speciální pedagožka a dyslektická asistentka.

Ve všech sledovaných hodinách byly zohledňovány vzdělávací potřeby žáků s VPU, míra zohledňování se značně lišila. Největší byla ve specializované třídě a třídách I. stupně, menší na II. stupni. V některých hodinách žáci I. stupně pracovali se speciálními učebními texty a se speciálními učebními pomůckami (textilní písmena, tvrdé a měkké kostky, speciální texty). Škola vlastní speciální výukový program, ve sledované výuce nebyl využit. Učitelky účinně motivovaly žáky, organizovaly výuku tak, aby umožňovala úspěšné uplatnění i žáků s VPU, rozvíjely zpravidla i jejich komunikační dovednosti, ale opět spíše ve třídách I. stupně. Při zjišťování vědomostí žáků učitelé na obou stupních respektovali údaje uvedené

v individuálních vzdělávacích plánech (ústní zkoušení, zkrácené diktáty, doplňovací cvičení, zohlednění známky aj.). Na přání zákonných zástupců žáků je klasifikace na vysvědčení žáků s VPU vyjádřena známkou. Ve sledovaných hodinách nebyly shledány žádné nedostatky v práci se žáky s VPU. Pedagogická rada a metodická sdružení učitelů I. stupně při svých pravidelných jednáních řeší i problematiku vzdělávání těchto žáků.

Škola spolupracuje s PPP Trutnov, která má detašované pracoviště v objektu školy, i s PPP Semily, tato zařízení se na péči o žáky s VPU ve škole nepodílí.

V péči o žáky s vývojovými poruchami učení nebyly zjištěny nedostatky.

Tematická inspekce – Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů ve školách a školských zařízeních

V průběhu inspekce probíhala ve škole paralelně tematická inspekce vyplývající z úkolu MŠMT, který byl uložen České školní inspekci, se zaměřením na sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů ve školách a školských zařízeních.

MŠMT vydalo k této problematice:

- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení čj. 28 275/2000-22
- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance čj. 14 423/99-2
- Metodický pokyn k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže čj. 14 514/2000-51
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví čj. 194/2002-14.

Použité metody tematické inspekce spočívaly v zadání dotazníků do tříd pro žáky 6., 8. a 9. ročníku, v řízených rozhovorech s ředitelem školy a školními metodičkami prevence, se skupinami žáků, analýzou příslušné dokumentace a v pozorování vhodnosti prostředí a sociálního klimatu při běžném chodu školy. Výstupem jsou písemné přehledy jednotlivých inspekčních zjištění v záznamových listech určených pouze pro potřeby České školní inspekce a tabulky s vyhodnocením žakovských dotazníků, jejichž souhrnné výsledky budou předány vedení školy.

Škola disponuje dvěma metodičkami prevence, které každoročně zpracovávají stručný, ale funkční minimální preventivní program „Program ZŠ Školní ve Vrchlabí v oblasti prevence sociálně patologických jevů, zvláště protidrogové prevence pro školní rok 2004/2005“. Program stanovuje priority primární prevence (alkohol a ostatní drogy, prevence kouření, pohlavní choroby, problematika sekt a extrémních skupin, šikana, patologické závislosti, vandalismus atd.), je diferencován a zaměřen vždy na konkrétní ročník. Letos je podstatná část aktivit směřována k 9. ročníku. Škola spolupracuje s odborníky, dětskou lékařkou pedagogicko-psychologickou poradnou a v případě potřeby s policií (městskou i státní) a odborem sociálních věcí Městského úřadu ve Vrchlabí. Obě metodičky absolvovaly základní proškolení, čerpají z odborné literatury, ale již delší dobu postrádají koordinaci celé problematiky na vyšší, nejlépe krajské úrovni. Škola se v posledním období nesetkává se závažnými problémy distribuce či zneužívání návykových látek včetně kouření a výrazného záškoláctví, ale občas řeší krádeže, náznaky šikany a stále častější projevy vulgárního chování a vandalismu. Právě vandalismus byl jednou z objektivních příčin instalování kamerového

systemu v přiléhajících prostorách bezprostředního okolí školy. Hrubé chování se stalo vážným problémem jedné třídy 9. ročníku, kdy škola musela vyhledat pomoc Policie ČR a celý problém je dosud v šetření. Jednotlivé akce preventivního programu jsou vyhodnocovány bezprostředně, program jako celek jedenkrát ročně na pedagogické radě.

Vydané metodické pokyny MŠMT nejsou rozpracovány na podmínky školy. Obě metodicky prevence mají stanovenou pracovní náplň. Jejich práce je cílená, do aktivit prevence jsou zapojováni kromě výchovné poradkyně i někteří další pracovníci školy, především třídní učitelé.

Škola volí adekvátní formy spolupráce s rodiči žáků. Všichni přítomní rodiče byli seznámeni s preventivním programem na začátku školního roku v rámci třídních schůzek. Řada rodičů se však k aktivitám školy staví laxně, případně odmítá nabízenou spolupráci.

Atmosféra školy je z pohledu inspekce podnětná a tvůrčí, vztahy mezi učiteli, mezi učiteli a žáky i mezi žáky navzájem jsou až na výjimky většinou dobré, což potvrdily i výsledky provedeného dotazníkového šetření.

V rozhovorech se žáky vyplynulo, že projevují přiměřenou sounáležitost se společenstvím školy. Prostředí školy se jeví jako relativně bezpečné a podnětné.

Negativní jevy jsou řešeny příslušnými pracovníky vhodným způsobem za účinné pomoci metodických pokynů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Přes všechny aktivity prevence a nekompromisnost zainteresovaných pracovníků v postizích se závažnost a četnost negativních jevů mírně zvyšuje.

Škola se problematikou prevence a sociálně patologických jevů zabývá. Přijatý systém je málo účinný.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Vzdělávací program Základní škola, schválený MŠMT ČR dne 30. 4. 1996 pod č.j. 16 847/96-2 s platností od 1. 9. 1996, včetně úprav a doplňků, schválených MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod č.j. 25 018/98-22 s platností od 1. 9. 1998
2. Modelový učební plán vzdělávacího programu Základní školy pro třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy čj. 29 738/96-22-50
3. Příloha k Pokynu k rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání o 1 vyučovací hodinu vydaného dne 17. 6. 2004 pod čj. 21 264/2004-22 – Upravený učební plán vzdělávacího programu Základní škola s platností od 1. 9. 2004
4. Rozhodnutí, kterým se mění zařazení Základní školy, Vrchlabí, Školní 1336, okres Trutnov, do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, vydaný MŠMT dne 25. 2. 2000 pod čj. 220/POO/00
5. Učební plány Základní školy, Vrchlabí, Školní 1336, okres Trutnov, pro 6. – 9. ročník na školní roky 2000/2001 až 2004/2005
6. Učební plány Základní školy, Vrchlabí, Školní 1336, okres Trutnov, pro 1. – 5. ročník na školní roky 1999/2000 až 2004/2005
7. Třídní knihy tříd I. stupně vedené ve školních letech 1999/2000 – 2004/2005
8. Třídní knihy tříd II. stupně vedené ve školních letech 2000/2001 – 2004/2005
9. Výkaz a třídní kniha oddělení zdravotní tělesné výchovy, vedená ve školním roce 2004/2005

10. Záznamy o práci v nepovinném předmětu gymnastika, vedená ve školním roce 2004/2005
11. Záznam o zjištěné skutečnosti v Základní škole, Vrchlabí, Školní 1336, okres Trutnov – neplnění učebních osnov matematiky ze dne 22. 4. 2005, podepsaný ředitelem školy a opatřený razítkem
12. Záznam o zjištěné skutečnosti v Základní škole, Vrchlabí, Školní 1336, okres Trutnov, - neplnění učebního plánu ze dne 22. 4. 2005, podepsaný ředitelem školy a opatřený razítkem
13. Záznam o zjištěné skutečnosti v Základní škole, Vrchlabí, Školní 1336, okres Trutnov - nedodržení učebních osnov dějepisu ze dne 21. 4. 2005, podepsaný ředitelem školy a opatřený razítkem
14. Zápis o zjištěné skutečnosti v Základní škole Vrchlabí, Školní, okres Trutnov o nedodržení učebních osnov fyziky ze dne 19. 4. 2005, podepsaný ředitelem školy
15. Rozvrh hodin a přestávek pro školní rok 2004/2005, vnitřní dokument školy platný v době kontroly
16. Školní řád, vnitřní dokument školy z roku 2004
17. Doplněk školnímu řádu, vnitřní dokument školy z dubna 2005 s podpisem ředitele školy
18. Provozní řád tělocvičen, září 2004, podpis ředitele školy
19. Provozní řády učeben s datací a podpisem ředitele školy
20. Klasifikační řád, vnitřní dokument školy s podpisem ředitele školy, nedatováno
21. Organizační řád - Základní škola Vrchlabí, Školní 1336, platný od 1. září 2004, podpis ředitele školy
22. Organizační schéma ze dne 3. 1. 2005, podpis ředitele školy
23. Provozní řád - Základní škola Vrchlabí, Školní 1336, podpis ředitele školy
24. Hlavní úkoly pro školní rok 2004/2005 – vnitřní dokument školy, podpis ředitele školy
25. Týdenní plány práce ve školním roce 2004/2005
26. Tematické plány učitelů hospitovaných předmětů na II. stupni vedené ve školním roce 2004/2005
27. Personální dokumentace pracovníků školy – doklady o vzdělání, pracovní náplně
28. Zápisy z jednání pedagogických rad, provozních porad a jednání předmětových komisí ve školním roce 2004/2005
29. Zápisy z hospitační činnosti vedení školy ve školních letech 2003/2004 – 2004/2005
30. Tematický plán – Výchovné poradenství a Standardní činnost výchovného poradce pro školní rok 2004/2005, vnitřní dokument školy s podpisy poradkyň, opatřený razítkem a podpisem ředitele školy
31. Žákovské knížky žáků II. stupně, náhodný vzorek ve školním roce 2004/2005
32. Vzorky notýsků a žákovských knížek žáků I. stupně vedené ve školním roce 2004/2004
33. Školní sešity žáků, náhodný vzorek ve školním roce 2004/2005
34. Kniha úrazů vedená ve školním roce 2004/2005
35. Zápisy z pedagogických rad vedených ve školním roce 2004/2005, opatřené podpisem zapisujícího
36. Přehled o výchovných opatřeních za třetí čtvrtletí školního roku 2004/2005
37. Přehled o prospěchu a chování za první pololetí školního roku 2004/2005
38. Tematické plány vyučujících pro I. stupeň platné ve školním roce 2004/2005
39. Tematické plány vyučujících pro II. stupeň platné ve školním roce 2004/2005

40. Třídní výkazy a katalogové listy žáků I. a II. stupně vedené ve školním roce 2004/2005
41. Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 podle stavu k 30. 9. 2004 a příloha k výkazu o speciálních a specializovaných třídách Škol (MŠMT) V3a-01 podle stavu k 30. 9. 2004
42. Směrnice MŠMT k integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, čj. 13 710/2001-24 ze dne 6. 6. 2001
43. Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy ke vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení nebo chování, čj. 13 711/2001-24
44. Odborné posudky k integraci dítěte se specifickou poruchou učení nebo chování, datované, podepsané pracovníky PPP Trutnov
45. Smlouvy o individuálním studijním plánu žáka, podepsané ředitelem školy, zákonnými zástupci a učiteli
46. Zápisy ze schůzek metodických sdružení I. stupně a předmětových komisí II. stupně, vedené ve školním roce 2004/2005
47. Záznamy o práci v nepovinném předmětu, v zájmovém útvaru (náprava), vedené ve školním roce 2004/2005
48. Protokol o odborné technické kontrole tělocvičného náradí a náčiní v levé i pravé tělocvičně a venkovním hřišti ze dne 11. 5. 2004, čj. 143/2004
49. Program ZŠ Školní ve Vrchlabí v oblasti prevence sociálně patologických jevů, zvláště protidrogové prevence – školní rok 2004/2005 opatřený podpisem školního metodika prevence
50. Podkladová dokumentace pro tematicky zaměřenou inspekci Vzdělávání žáků s vývojovými poruchami učení
51. Dotazník Prevence sociálně patologických jevů určený pro žáky 6. až 9. ročníku (pro potřeby tematické inspekce Sledování a hodnocení účinnosti prevence...)
52. Dotazník Prevence sociálně patologických jevů určený pro ředitele školy a školního metodika prevence (pro potřeby tematické inspekce Sledování a hodnocení účinnosti prevence...)
53. Záznamový list školního inspektora – sociálně patologické jevy (pro potřeby tematické inspekce Sledování a hodnocení účinnosti prevence...)

ZÁVĚR

Personální tým pracovníků je nyní stabilizovaný. Většina výuky, kromě cizích jazyků, je vedena učiteli s požadovanou odbornou kvalifikací. Management školy podporuje další profesní růst pedagogických pracovníků. Zavedený systém organizace činnosti a provozu školy je funkční. Rovněž funkční je i informační systém školy. Rezervy přetrvávají v oblasti ucelenějšího systému kontrolní činnosti. Nízká je hospitační činnost vedení školy.

Materiální podmínky pro výuku sledovaných předmětů napomáhají realizovat zvolený vzdělávací program včetně rozšířené výuky tělesné výchovy. Výuka probíhá většinou v kmenových třídách, které jsou z velké části esteticky podnětné. Na standardní úrovni jsou odborné učebny fyziky, chemie, výtvarné výchovy a specializované učebny pro výuku cizích jazyků a dvě tělocvičny. Vyšší pozornost je třeba věnovat údržbě sportovního areálu. Učitelé mají k dispozici dostatek výukového materiálu a pomůcek, odborné literatury včetně didaktické techniky. Ta je také v odpovídající míře využívána. Ve všech sledovaných

předmětech žáci užívají platné učebnice. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají zajištěny speciální pomůcky. Citelný je ovšem nedostatečný počet školních slovníků cizích jazyků, scházejí nové dějepisné atlasy.

Učební plány školy ve sledovaném období školních let 2000/2001 až 2004/2005 jsou v souladu s platnými učebními dokumenty s výjimkou učebního plánu školy pro 7. ročník na školní rok 2004/2005, kde byla disponibilní dotace použita nesprávně.

Učební osnovy sledovaných předmětů v uzavřeném učebním cyklu ve školních letech 1999/2000 až 2003/2004 byly na I. stupni dodrženy, na II. stupni došlo k nedodržení učební osnovy po jednom tematickém celku v předmětech matematika, fyzika a dějepis. Plánování a příprava výuky na obou stupních má velmi dobrou úroveň. Organizace vyučovacích jednotek odpovídala věku žáků i specifickým potřebám žáků vyžadující zvláštní péči. Individuální vzdělávací plány pro integrované žáky jsou kvalitně zpracované. Objevovaly se metody aktivního učení, v řadě hodin byl učitel organizátorem činnosti žáků. Slabinou byly závěrečné části některých hodin, kdy z hlediska časového rozvržení často nezbyl prostor na shrnutí učiva a vyhodnocení práce žáků. Ti byli v průběhu celé inspekce většinou ukázněni, pouze výjimečně se objevovaly závažnější projevy nevhodného chování. Motivace, vstupní i průběžná, záležela na osobnosti pedagoga. V převážné míře byl tento významný prvek opomíjen. Ve vzájemné komunikaci byla z velké části ze strany vyučujících respektována osobnost žáka. Povinná dokumentace školy průkazně zachycuje výchovně-vzdělávací proces, v přesnosti jejího vedení jsou rezervy.

Vzdělávání žáků Základní školy, Vrchlabí, Školní 1336, okres Trutnov je realizováno v souladu se vzdělávacím programem Základní škola.

Pro realizaci zvoleného vzdělávacího programu od poslední inspekce vykonané v roce 2000 si škola udržela velmi dobré materiální podmínky. Personální podmínky, vzhledem k přetrvávající fluktuaci a neaprobovanosti vyučujících cizích jazyků, zůstávají průměrné. Tento fakt však nemá výrazný vliv na kvalitu výuky. K podstatnému zlepšení došlo v plánování a přípravě výuky, všichni vyučující mají zpracované tematické plány učiva. Zvýšila se frekvence klasifikace žáků. V řadě předmětů se zlepšilo využívání didaktické techniky. V oblasti kontrolní činnosti však stále přetrvávají dílčí nedostatky. K zásadnímu obratu došlo v péči o žáky s vývojovými poruchami učení, kde paralelně realizovaná tematická inspekce neshledala nedostatky v práci se žáky s vývojovými poruchami učení. Celkově se jedná o kvalitativně vývojový posun v rozvoji školy.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrná)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Pavel Antoš	Antoš v. r.
Člen týmu	Mgr. Pavel Baštář	Baštář v. r.
Člen týmu	Mgr. Bc. Květoslava Dřevíková	K. Dřevíková v. r.
Člen týmu	Mgr. Svatava Fejglová	S. Fejglová v. r.
Člen týmu	Mgr. Martin Fiala	M. Fiala v. r.
Člen týmu	Mgr. Marie Hypšová	Hypšová v. r.
Člen týmu	Mgr. Dana Janulíková	Janulíková v. r.
Člen týmu	Mgr. Jiří Jetel	Jiří Jetel v. r.
Člen týmu	Mgr. Jana Vízdalová	Vízdalová v. r.
Člen týmu	Ilona Oškrobaná	Oškrobaná v. r.
Člen týmu	Věra Petrášová	Petrášová v. r.

V Jičíně dne 20. května 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Denisova 1073, 50 01 Jičín . Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 24. 5. 2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Jan Palátka

Jan Palátka v. r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel	7. 6. 2005	i2-1022/05-5023
Školská rada	není zřízena	-----

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány.